

УДК 343.98(477)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204809>

Р.Л. СТЕПАНЮК,

завідувач кафедри криміналістики та судової експертології
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8201-4013>

ДЕЯКІ ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ

R.L. STEPANIUK,

Head, Chair of Criminology and Forensic Exeperology,
Kharkiv National University of Internal Affairs,
Doctor of Law, (Full) Professor, Kharkiv, Ukraine;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8201-4013>

SOME NEW TRENDS OF DEVELOPMENT OF CRIMINALISTICS IN UKRAINE

Становлення України як правової демократичної держави неможливе без неухильного дотримання прав і свобод людини у правозастосовній діяльності. Особливо це актуально для роботи органів правопорядку, спрямованої на протидію злочинності. Вагому роль у розробленні ефективних засобів і методів виявлення та розслідування злочинів відіграє наука криміналістика. Вона має динамічно розвиватись в сучасних умовах реформування кримінальної юстиції, проте на сьогодні поки що недалеко відійшла від радянської криміналістики. Це і не дивовижно, адже саме наука того періоду здійснила найбільший вплив на українську криміналістику. Отже, доводиться стверджувати про те, що з 1991 року до цього часу продовжується лише пострадянський етап розвитку останньої. Він характеризується намаганнями трансформувати сформовані у минулому підходи до умов функціонування демократичної держави. Кардинального відходу від парадигм радянської криміналістики фактично не спостерігається. Прикладом цьому є радянська система української криміналістики, структура та зміст її елементів, домінування діалектичного матеріалізму в методології, визначення ключових понять узаконеної науки тощо.

Уявляється, що однією з причин такого становища є відсутність сучасних фундаментальних праць з історії криміналістики як науки, її природи та методології. Широко відомо, що без знання минулого не можна побудувати майбутнє. Але, слід констатувати, що до сьогодні в Україні не проводилось окремих монографічних

досліджень історії вітчизняної криміналістичної науки. Лише деякі питання розглядалися у наукових дослідженнях М.В. Даньшина, В.О. Коновалової, А.В. Іщенко, І.П. Красюка, І.В. Пирого, В.М. Чиснікова, М.В. Шепітька, М.Г. Щербаковського та деяких інших авторів, зокрема, щодо етапів виникнення, становлення та розвитку криміналістики, генези експертно-криміналістичних науково-дослідних установ, внеску в науку окремих криміналістів. Але зазначені науковці не здійснювали всебічного аналізу історичного процесу розвитку ідей щодо загальнотеоретичних проблем криміналістики. Тому ця проблема потребує подальших досліджень.

Метою даної статті є виокремлення деяких перспективних напрямів наукових пошуків у галузі криміналістики, проведення яких сприятиме подальшому розвитку й удосконаленню уявлень щодо її природи, системи, завдань і можливостей.

Сьогодні, на жаль, є підстави констатувати, що сучасні уявлення про історію криміналістики в Україні не є достатніми. Вони складаються передусім з позицій радянських і російських криміналістів, які зі зрозумілих причин не можуть претендувати на повноту й об'єктивність. Тому є нагальна потреба у здійсненні спроби фундаментально висвітлити її з альтернативних позицій та відповідно оцінити існуючі напрацювання у галузі теорії криміналістики, врахувавши при цьому не тільки широко відомі точки зору на певні проблеми, а і, наприклад, вплив на розвиток наукової думки політичних репресій щодо науковців в СРСР 30-х років минулого століття, боротьби з «космополітизмом» в науці 50-х років,

возведення марксизму-ленінізму фактично у рівень державної релігії, обов'язкове викриття «реакційної сутності буржуазної криміналістики» та протиставлення їй криміналістики радянської у наукових працях того періоду тощо. Це є нагально необхідним, оскільки сучасний розвиток системи кримінальної юстиції в Україні здійснюється шляхом відходу від радянської моделі. Тому слід критично оцінити існуючі з тих часів підвалини криміналістичної науки та вирішити питання про доцільність подальшого користування ними.

Для прикладу можна навести питання щодо природи криміналістики. Як відомо, радянська криміналістика як окрема наука була сформована за часів існування СРСР. До жовтневого заколоту в Російській імперії під час підготовки юристів використовувались переклади наукових праць зарубіжних авторів Г. Гроса, Р-А. Рейса, А. Вейнгардта та інших. При цьому показово, що С.М. Трегубов в роботі «Основы уголовной техники. Научно-технические приемы расследования преступлений», яка являє собою конспект лекцій Р-А. Рейса, відзначив, що в російській мові на той момент (1915 рік) ще не було загальноновизнаного терміну для викладеного предмету [1, с.9]. Тобто є всі підстави стверджувати, що до комуністичного заколоту 1917 року в Російській імперії зазначена наука існувала лише у зародковому стані.

Як широко відомо, за радянських часів розвиток уявлень про природу криміналістики пройшов шлях від її розуміння як суто технічної до юридичної науки. На цьому шляху І.Ф. Крилов виокремлював два етапи. Для першого було характерно намагання подолати погляд на криміналістику як на прикладну технічну науку, для другого – відобразити у визначенні справжній зміст науки криміналістики [2, с.29]. У результаті криміналістику визнали прикладною юридичною наукою, переважно завдяки зусиллям С.П. Мітрічева, Р.С. Белкіна, А.І. Вінберга, О.М. Васильєва, В.Г. Танасевича, С.О. Голунського, В.М. Терзієва та інших видатних криміналістів того періоду. Історія дискусій, що відбувались з цього приводу у 50-х роках минулого століття, досить детально відображена у наукових працях і відзначено, що саме тоді вони в цілому були припинені [2–3].

Цікаво, що відхилення в той час зору М.С. Строговича, П.І. Тарасова-Родіонова та інших науковців, що криміналістика в одній частині є наукою юридичною, а в іншій – технічною, після розпаду СРСР фактично була розвинута шляхом формування нового погляду на її при-

роду як синтетичну науку. У сучасний період і прихильники традиційного підходу до правової природи криміналістики не заперечують, що вона є синтетичною, але вважають, що це не заважає їй залишатись наукою юридичною [4, с.12].

На думку Р.С. Белкіна, нові уявлення про криміналістику як синтетичну науку не означають повернення до концепції її подвійної природи, підкреслюючи, що подвійну, а точніше множинну природу мають усі розділи криміналістики, весь її зміст, а не якась її частина [5, с.42–43]. Загалом у криміналістиці прийнято вважати, що помилковість поглядів на неї як науку подвійної природи полягає у механічному розподілі єдиної науки на правові та неправові її розділи [6, с.12]. Проте, на наш погляд, намагання знайти нові підходи щодо розуміння криміналістики як синтетичної науки свідчать не про відхилення, а про розвиток уявлень про її подвійну (правову та технічну) природу.

Видається, що панівний у радянські часи підхід щодо розуміння криміналістики виключно як юридичної науки призвів до значного відставання у розвитку галузі криміналістичної техніки, порівняно із іншими розділами криміналістичної науки. Так, наприклад, існування криміналістики тільки в межах наукової спеціальності юридичних наук (12.00.09) надає широкі можливості у проведенні досліджень юристам, які закономірно обирають ту сферу (загальну теорію, тактику, методику), в якій впевнено відчувають себе фахівцями. Водночас відсутність у них відповідних знань у галузі технічних наук значно ускладнює якісні наукові пошуки, спрямовані на розроблення нових техніко-криміналістичних засобів і прийомів їх застосування. Тому уявляється доцільним перегляд радянської концепції розгляду криміналістики як виключно юридичної науки з метою надання реальної можливості виокремлення відповідної технічної складової.

В.Ю. Сокол, говорячи про кризу російської криміналістики, здійснив аналіз основних підходів щодо її природи у працях зарубіжних криміналістів, підкресливши, що її гетерогенність широко визнана німецькими науковцями. У свою чергу позитивізм англо-американської науки призвів до роздвоєння криміналістики на дві самостійні галузі: природно-наукову у складі судової науки *criminalistics* та соціогуманітарну дисципліну «кримінальне розслідування» (*criminal investigation*) [7, с.102–106]. Указаний автор застерігає, що подальше протиставлення та протистояння природно-наукової та гуманітарної парадигм у російській криміналістиці може

привести до її розподілу за англо-американським зразком на дві різні науки [7, с.120].

Видається, що визнання подвійної природи криміналістики не обов'язково призведе до її механічного розподілу, розпаду на дві окремі галузі знань. Залишаючись наукою у більшій мірі юридичною, вона має і технічну складову. Тому необхідно прийняти цей факт як даність, виокремити криміналістику в окрему наукову спеціальність, надавши можливість для проведення досліджень як з юридичних, так і технічних наук.

У цьому сенсі позитивним прикладом може стати підхід до присудження наукових ступенів за спеціальністю 19.00.06 «Юридична психологія», яке здійснюється як у галузі психологічних, так і юридичних наук [8]. У літературі юридична психологія визначається як галузь психології, що вивчає закономірності та механізми психіки людини у сфері регульованих правом відносин [9, с.8]. Тобто, будучи наукою психологічною, вона тісно межує з юридичною сферою, інтегрує психологічні знання у правозастосовну діяльність. Таке розуміння дає можливість проводити наукові пошуки в цій галузі і психологам, і юристам. Водночас у сфері криміналістики фахівці з технічних спеціальностей досліджень не проводять, діючи у рамках відповідних галузей і спеціальностей (транспорт, прилади, електротехніка тощо). Думається, що зміна підходів призведе до значної активізації наукових пошуків у галузі криміналістичної техніки.

Іншою нагальною проблемою, що потребує вирішення, є перегляд питань співвідношення науки криміналістики та теорії оперативно-розшукової діяльності. Як відомо, чинним законодавством до кримінальної процесуальної діяльності віднесено негласні слідчі (розшукові) дії, тактика проведення яких очевидно має бути розроблена в межах криміналістичної тактики. Проте за радянських часів, завдяки працям науковців відомчих навчальних закладів системи МВС СРСР, виникла окрема наука оперативно-розшукової діяльності [10, с.93]. Її співвідношення з криміналістикою у питаннях тактичного забезпечення розслідування навіть тоді було до кінця не визначено, а сьогодні – взагалі є незрозумілим. Тому вирішення цієї проблеми має принципово важливе значення для розроблення та впровадження ефективних тактико-криміналістичних рекомендацій щодо негласних методів досудового розслідування.

На нашу думку, можна цілком погодитись із М.В. Даньшиным, що «насправді більшість питань, які «перекриває» теорія ОРД, можна було

б вдало розв'язати і в межах криміналістичної науки» [11, с.334]. Отже, тактика проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій має бути віднесена до складу криміналістичної тактики. Також відповідні положення доцільно включати до змісту окремих криміналістичних методик. Тому необхідно уточнити деякі теоретичні засади криміналістичної тактики, її ключові поняття, такі як тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція тощо.

Потребують перегляду й загальні положення криміналістичної методики. Зараз не важко помітити, що її теоретичні основи в цілому та структурна побудова окремих методик розслідування практично нічим не відрізняються від радянських, а тенденції розвитку є продовженням ідей радянського періоду. Навіть запровадження КПК України у 2012 році фактично не вплинуло на неї. У багатьох випадках в сучасних розробках можна зустріти рекомендації щодо початку кримінального провадження, сформульовані за аналогією з колишнім інститутом порушення кримінальної справи. Не враховуються зміни у повноваженнях слідчого і прокурора, практика збирання доказів шляхом проведення негласних слідчих (розшукових) дій тощо. Тому структура окремої криміналістичної методики та зміст її елементів мають бути уточнені з урахуванням новацій кримінального процесу щодо здійснення досудового розслідування.

Слід зупинитись також і на проблемах визначення предметної області застосування окремих криміналістичних методик. У цьому сенсі зауважимо, що в сучасний період непоодинокими є спроби обґрунтувати доцільність формування методик судового розгляду кримінальних справ, що в умовах змагального кримінального процесу виглядає сумнівним. Адже навіть сам термін «методика судового розгляду» як складова криміналістичної методики виглядає не зовсім доречним. Відповідно до глави 28 КПК України судовий розгляд є окремою стадією кримінального провадження, яку здійснює суд (суддя). Але в змагальному кримінальному процесі активність суду у збиранні доказів є обмеженою. Він має зберігати неупередженість і безсторонність і лише сприяти сторонам у реалізації їхніх процесуальних прав та виконанні обов'язків. Суд є активним в оцінці доказів, фактично здійснює процесуальне керівництво у стадії судового розгляду, проте не зобов'язаний самостійно збирати докази з метою розв'язання справи. Відповідно суворою процесуальною регламентацією судового провадження значно

обмежені і можливості ініціативної діяльності суду у здійсненні пошукових заходів організаційного і тактичного характеру. Крім того слід пам'ятати, що чинним законодавством визначено межі судового розгляду, до яких за загальним правилом відноситься межі висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акту (ч.1 ст.337 КПК України). Отже, у порівнянні зі слідчим і прокурором, суд має значно менше можливостей у проведенні самостійного пошуку доказової та орієнтуючої інформації у справі. Тому уявляється, що доцільніше ставити питання про розробку окремих криміналістичних рекомендацій з організації проведення судового розгляду, тактики проведення окремих судових дій, але не про комплекси методичних рекомендацій для суду щодо судового розгляду різних видів і груп злочинів.

На нашу думку, предметну область криміналістичної методики необхідно розширювати у першу чергу не щодо суду, а відносно таких суб'єктів, як прокурор і захисник. Це пов'язано із збільшенням ролі прокурора у розслідуванні та розширенням прав захисника щодо участі у збиранні та поданні доказів. Реформування функцій прокуратури, статусу прокурора, процедур досудового розслідування та судового розгляду вимагають від прокурорів набуття умінь і навичок здійснення процесуального керівництва досудовим розслідуванням і підтримання обвинувачення в суді в умовах змагальності. Тому є всі підстави не просто для формування окремих криміналістичних методик розслідування певних видів і груп злочинів за існуючою структурою (для слідчого), а і включення до їх змісту рекомендацій щодо особливостей підтримання державного обвинувачення в суді (для прокурора).

Що стосується методичних рекомендацій для сторони захисту вирішувати питання також доцільно, враховуючи і досудові, і судові стадії кримінального провадження. Цей напрям у криміналістичній науці, не дивлячись на наявність окремих ґрунтовних праць, залишається малорозвиненим. Загалом питання створення криміналістичних методик здійснення професійного захисту за різними категоріями злочинів тісно пов'язане із вирішенням загальної проблеми розвитку напряму науки криміналістики «для захисника». Проте вважаємо, що ставити питання про окрему методику здійснення профе-

сійного захисту в суді, ігноруючи стадію досудового розслідування, невірно. Тому можуть бути сформовані методики здійснення професійного захисту від кримінального переслідування за окремими видами і групами злочинів. Їхній зміст має охоплювати як досудове розслідування, так і судове провадження.

Підсумовуючи викладене слід відзначити, що з остаточним вибором Україною європейського вектору розвитку та докорінним реформуванням системи кримінальної юстиції в нашій державі настав час переглянути усталені парадигми теорії криміналістики та спрямувати наукові дослідження та практичні апробації на вирішення сучасних практичних завдань. Слід завершити пострадянський етап розвитку криміналістичної науки, спробувати об'єктивно дослідити історію її становлення та розпочати новий сучасний період, не зв'язаний догмами минулого.

Криміналістика, яка є наукою юридичною, тим не менш має подвійну природу (правову і технічну). Тому з метою активізації наукових досліджень у даній сфері необхідно виокремити наукову спеціальність «криміналістика та судова експертиза», надавши можливість представляти результати як у галузі юридичних, так і технічних наук.

У зв'язку з віднесенням негласних слідчих (розшукових) дій до процесуальних засобів доказування завданням криміналістики є розроблення тактики їх проведення, уточнення теоретичних положень щодо тактичних операцій, а також включення до структури окремих криміналістичних методик розслідування рекомендацій щодо тактичних особливостей відповідних негласних слідчих (розшукових) дій.

Предметна область застосування криміналістичної методики потребує розширення у напрямі формування та реалізації рекомендацій для прокурора з підтримання державного обвинувачення в суді за різними категоріями злочинів. Також перспективним уявляється розроблення криміналістичних методик здійснення професійного захисту від кримінального переслідування на досудових і судових стадіях кримінального провадження. Водночас створювати методики судового розгляду кримінальних справ для суду недоцільно у зв'язку з обмеженістю ініціативи останнього у збиранні доказів в умовах змагального кримінального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Трегубов С. Н. Основы уголовной техники. Научно-технические приемы расследования преступлений. Петроград : Изд. Юридического книжного склада «Право», 1915. 334 с.

2. Крылов И. Ф. Очерки истории криминалистики и криминалистической экспертизы. Ленинград : Изд-во Ленинградского ун-та, 1975. 191 с.
3. Белкин Р. С. История отечественной криминалистики. М. : НОРМА, 1999. 496 с.
4. Яблоков Н. П., Головин А. Ю. Криминалистика: природа, система, методологические основы. 2-е изд., доп. и перераб. М. : НОРМА, 2009. 288 с.
5. Белкин Р. С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня Злободневные вопросы российской криминалистики. М. : НОРМА, 2001. 240 с.
6. Криміналістика : підруч. / [В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін]: за ред. В. Ю. Шепітько. 5-те вид. переробл. та допов. К. : Ін Юре, 2016. 640 с.
7. Сокол В. Ю. Кризис отечественной криминалистики : монография. Краснодар, 2017. 332 с.
8. Перелік наукових спеціальностей, затв. наказом Міністерства освіти, науки, молоді та спорту України 14.09.2011 № 1057. Верховна Рада України. База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11>.
9. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : Право, 2008. 240 с.
10. Шапірко П. М. Оперативно-розшукова діяльність як напрям юриспруденції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Юридичні науки*. 2015. Вип. 1. Т. 1. С. 91–95.
11. Даньшин М. В. Криміналістика XXI століття: місце у системі наукового знання : монографія. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 480 с.

REFERENCES

1. Tregubov, S. N. (1915). *Osnovy ugovnoy tekhniki. Nauchno-tekhnicheskiye priyomy rassledovaniya prestupleniy* [Fundamentals of criminal techniques. Scientific and technical methods of investigating crimes]. Petrograd: Izd. Yuridicheskogo knizhnogo sklada «Pravo» (in Russ.).
2. Krylov, I. F. (1975). *Ocherki istorii kriminalistiki i kriminalisticheskoy ekspertizy* [Essays on the history of criminology and forensic expertise]. Leningrad: Izd-vo Leningradskogo un-ta (in Russ.).
3. Belkin, R. S. (1999). *Istoriya otechestvennoy kriminalistiki* [History of domestic criminalistics]. Moskva: NORMA (in Russ.).
4. Yablokov, N. P., & Golovin, A. YU. (2009). *Kriminalistika: priroda, sistema, metodologicheskiye osnovy* [Forensic science: nature, system, methodological basis]. Moskva: NORMA (in Russ.).
5. Belkin, R. S. (2001). *Kriminalistika: problemy segodnyashnego dnya Zlobodnevnyye voprosy rossiyskoy kriminalistiki* [Forensic science: today's problems Topical issues of Russian criminalistics]. Moskva: NORMA (in Russ.).
6. Shepit'ko, V. YU., Konovalova, V. O., Zhuravel', V. A. etc.; Shepit'ko, V. YU. (Red.). (2016). *Kryminalistyka: pidruch* [Criminalistics: underground]. Kyiv: In Yure (in Ukr.).
7. Sokol, V. YU. (2017). *Krizis otechestvennoy kriminalistiki: monografiya* [Crisis of domestic criminalistics: monograph]. Krasnodar (in Russ.).
8. Perelik naukovykh spetsial'nostey [List of scientific specialties]. Nakaz Ministerstva osvity, nauky, molodi ta sportu Ukrayiny (14.09.2011 No 1057). *Verkhovna Rada Ukrayiny*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11> (in Ukr.).
9. Konovalova, V. O., & Shepit'ko, V. YU. (2008). *Yurydychna psykholohiya: pidruchnyk* [Legal psychology: textbook]. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
10. Shapirko, P. M. (2015). Operatyvno-rozshukova diyal'nist' yak napryam yurysprudentsiyi [Operational-search activity as a direction of jurisprudence]. *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ser. Yurydychni nauky*, (1). Т. 1. (s. 91–95) (in Ukr.).
11. Dan'shyn, M. V. (2013). *Kryminalistyka XXI stolittya: mistse u systemi naukovooho znannya : monografiya* [Forensic science of the XXI century: place in the system of scientific knowledge: monograph]. Kharkiv: KHNU imeni V. N. Karazina (in Ukr.).

Надійшла 20.11.2017

Степанюк Р. Л. Деякі перспективні напрями розвитку криміналістики в Україні. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 5. С. 389–394. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_61.pdf

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1204809>

Окреслено окремі напрями наукових пошуків у галузі криміналістики, проведення яких сприятиме подальшому розвитку й удосконаленню уявлень щодо її природи, системи, завдань і можливостей. Звернуто увагу на необхідність

розглядати криміналістику як юридичну науку, що має подвійну (правову та технічну) природу та змінити підходи щодо організації досліджень за відповідною науковою спеціальністю. Як перспективні напрями визначено розроблення тактики негласних слідчих (розшукових) дій, формування методико-криміналістичних рекомендацій для прокурорів з підтримання державного обвинувачення в суді, а також для захисників щодо здійснення професійного захисту від кримінального обвинувачення на досудовому та судовому провадженні.

Ключові слова: криміналістика, природа криміналістики, криміналістична техніка, криміналістична тактика, криміналістична методика, кримінальне провадження

Степанюк Г.Л. Некоторые перспективные направления развития криминалистики в Украине

Определены отдельные направления научных исследований по криминалистике, проведение которых будет способствовать дальнейшему развитию и совершенствованию представлений о ее природе, системе, задачах и возможностях. Обращено внимание на необходимость рассматривать криминалистику как юридическую науку, имеющую дуалистическую (правовую и техническую) природу, и изменить подходы к организации исследований по соответствующей научной специальности. Как перспективные направления также определены разработка тактики негласных следственных (розыскных) действий, формирование методико-криминалистических рекомендаций для прокуроров по поддержанию государственного обвинения в суде, а также для защитников по осуществлению профессиональной защиты от уголовного обвинения в досудебном и судебном производстве.

Ключевые слова: криминалистика, природа криминалистики, криминалистическая техника, криминалистическая тактика, криминалистическая методика, уголовное производство

Stepaniuk R.L. Some New Trends of Development of Criminalistics in Ukraine

The author determined some new trends of scientific research in forensic science, the conduct of which will contribute to the further development and improvement of ideas about its nature, system, tasks and possibilities. He paid attention to the need of considering criminalistics as a legal science that has a dualistic (legal and technical) nature, and to change approaches to organization of research on the relevant scientific specialty. The development of tactics of usual and covert investigative actions, the formation of methodical and criminalistic recommendations for prosecutors to support public prosecution in court, as well as for defenders in the implementation of professional protection against criminal charges in pre-trial and trial proceedings are also identified as promising areas.

It is proved, that in connection with the assignment of secret investigative (search) actions to the procedural means of proof, the tasks of forensic science is the development of tactics for conducting them, clarifying the theoretical provisions regarding tactical operations, as well as the inclusion in the structure of certain forensic methods of investigation of recommendations regarding the tactical features of the relevant secret investigators (investigators) action.

The subject area of application of forensic methodology requires expansion in the direction of the formation and implementation of recommends for the prosecutor to maintain a public prosecution in court for different categories of crimes. Also, the development of forensic methods of professional protection against criminal prosecution at the pre-trial and judicial stages of criminal proceedings is also promised. At the same time, it is impracticable to create methods of judicial review of criminal cases for a court in connection with the limited initiative of the latter in gathering evidence in a competitive criminal process.

Key words: criminalistics, the nature of criminalistics, criminalistics technique, criminalistics tactics, criminalistics methodology, criminal proceedings